

ความหลังครั้งยุวชนสยาม ตอนที่ ๔ ตามชุด
คอลัมน์ ลมหายใจจับปากกา ตอน วันเวลาให้โอกาส
คอลัมน์ บันทึกเล็กเล็ก ตอน อารมณ์ศิลปะ
คอลัมน์ สัมผัสใน “ดินแดนแห่งความสุขชั่วนิรันดร์”
กับ “ผู้มีดมา ”

"วันเวลาให้โอกาส" หากชีวิตเราคือการก้าวเดิน วันเวลาที่มิใช่สายลมที่พัดพาเราผ่านไปข้างหน้า หากแต่วันเวลาคือระยะทางที่สองเท้าของชีวิตย่างก้าว ระยะทางนั้นมีสิ่งที่เกิดขึ้นเอง แต่เกิดขึ้นจากความตั้งใจและการลงมือทำของเรา...

"อารมณ์ศิลปะ" เขาว่ากันว่าศิลปินเมื่อผิดหวังหรือไม่พอใจในบางสิ่งบางอย่าง จะสามารถสร้างผลงานชิ้นเอกได้ ณ เวลานั้น เขาจะทุ่มเทหัวใจและมีมือสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงความเจ็บปวดและโศกเศร้า ระบายความไม่ได้ตั้งใจ และโทสะ ซึ่งฝังรากลึกในหัวใจของเขาออกมาสู่งาน....

~ ภาพปก จากอบรม “พลังแห่งจิต หนึ่งคิดลิขิตใจ” ~

{ ธรรมวรรณศิลป์ มี ๒ นัยยะสำคัญ

{หนึ่ง วรรณศิลป์ที่ส่งมอบความดี ความงาม และความจริงแก่
ผู้อ่านและสังคม
สอง วรรณศิลป์ที่ขัดเกลาจิตใจและชีวิตผู้ประพันธ์นั่นเอง }

อนุสารธรรมวรรณศิลป์ จึงประกอบด้วย ข้อชวนคิด และ ข้อชวนเขียน

เผยแพร่โดย

ศูนย์การเขียนเปลี่ยนชีวิต สถาบันธรรมวรรณศิลป์

www.facebook.com/khianpianchiwit

www.youngawakening.org/write4life

อ่านฉบับก่อนหน้าได้ที่

<http://youngawakening.org/write4life/?cat=50>

ความหลังครั้งยุวชนสยาม

ปลายแผ่นดิน ปี ๒๕๔๘ แก่เกล้า ตุลาคม ๒๕๕๘

โดย ประชา หุตานุวัตร

ตอนที่ ๔ ตามชุด

เมื่อมาถามตัวเองตอนนี้ว่าอะไรทำให้พวกเราในวัยนั้น เอาใจจริงเอาใจกับการตั้งกลุ่มยุวชนสยามโดยมีเพียงอุดมคติกว้างๆว่าจะทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ยังไม่มีอุดมการณ์อะไรให้ยึดมั่นจริงจังนัก และหลายคนในหมู่พวกเราก็เป็นพวกเรียนดี เอาดีตามที่สังคมสมัยนั้นยกย่องได้สบายๆตามวิถีของตนๆ ผมเข้าใจว่ามีหลายเหตุปัจจัยยากที่จะหาข้อสรุปทั่วไปได้ แต่เท่าที่พอเห็นและสังเกตได้และมองย้อนหลังไปสี่ทศวรรษ ประการแรกน่าจะเกิดจากความแปลกแยกอันเนื่องมาจากการแก่งแย่งแข่งขันในหมู่นักเรียนเรียนดีประการหนึ่ง ประการที่สองน่าจะเป็นความมั่นใจที่เกิดจากการได้ทำกิจกรรมนอกหลักสูตร ประการสุดท้ายน่าจะเป็น

เพราะเราเริ่มได้รับกระเช็นกระสายของวัฒนธรรมคนหนุ่มสาวหัวก้าวหน้าในมหาวิทยาลัยกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะจากประวัติของโกมล ทิมทอง

สี่ปีกว่าในสวนกุหลาบก่อนที่จะจะมาชวนผมตั้งกลุ่มนั้น ผมรู้สึกได้ว่าการแข่งขันเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ และเพื่อนจริงๆ น้อยลงไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะนับแต่เมื่อขึ้นชั้นม.ศ.๒ และผมเลื่อนจากห้องราชินีมาอยู่ห้องราชา สมัยนั้นสอบไล่ชั้นม.ศ.๕ เป็นข้อสอบส่วนกลาง และมีการเทียบคะแนนทั่วประเทศ โรงเรียนผมและโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจะผลัดกันได้ตำแหน่งที่หนึ่งประเทศไทยกันเป็นประจำ นอกจากนั้นนักเรียนที่ได้ตำแหน่ง ๕๐ คนแรก จะได้รับการจารึกชื่อไว้บนกระดานเกียรติยศของโรงเรียน เรียกว่าดิคบอร์ด เมื่อมาอยู่ห้องราชา ที่มีอยู่ประมาณ ๓๐ กว่าคน ตำแหน่งที่หนึ่งประเทศไทยก็ต้องถือว่าเป็นไปได้สำหรับทุกคน

จำได้ว่าตอนอยู่ชั้นม.ศ.๓ ยังสนุก ตอนพอขึ้นถึงชั้นม.ศ. ๔ ผมก็ลำบากที่ เพื่อนสนิทเหลือเพียงคนสองคน ทุกคนเอาแต่เรียน เวลาสอบบางคนถึงกับมือไม้สั่นเพราะความวิตกกังวล แม้ผมจะออกจากโรงเรียนมานาน แต่ยังฝันร้ายเรื่องสอบเสมอๆ เป็นสิบปี แต่ตอนนั้นความกล้า ความอดิฉันี่ไม่มีคำอธิบาย ผมก็ได้แต่โทษตัวเองว่าเราไม่เก่งพอ เราไม่แน่วพอ เราคงไม่ได้ที่หนึ่งประเทศไทยหรอก ตัวเองไม่ได้เก่งกาจแค่ไหน ที่มาอยู่ห้องราชาได้ก็เพราะขยันดูหนังสือ เราฉลาดสู้คนนั้นไม่ได้ คนนี้ไม่ได้

แล้วจุดเปลี่ยนก็มาถึงเมื่อรุ่นพี่ชั้นม.๕ มาชวนไปจัดงานประจำปีที่เรียกว่างานสมานมิตร รุ่นพี่คนนี้ชื่อพินิจ เป็นนักเรียนห้องราชาชั้น มศ.๕ สาย

วิทยาศาสตร์ ผมไปเป็นลูกมือว่าจ้างนั้นอะะ พองานสมานมิตรจบ ผมก็ใจแตก เพราะรู้
 รสเสียแล้วว่าการทำกิจกรรมนี้มันแค่ไหน

ส่วนใหญ่เราทำงานกันตอนโรงเรียนเลิก จึงสามสี่ทุ่ม ก่อนกลับบ้าน
 รุ่นพี่ก็จะพาไปเลี้ยงรูดหน้ายอดผักที่ข้างโรงหนังเอ็มไพร์ ที่อยู่ไม่ห่างจากโรงเรียน
 นัก ถ้าจำเป็นเราก็ตัดเรียน ออกไปซื้อของบ้าง ออกไปติดต่อกันมาแสดงงานบ้าง
 ผมเห็นพี่พินิจทำงานเอาจริงเอาจัง เป็นหลักผู้ใหญ่ อย่างการติดตั้งระบบไฟฟ้าของ
 ห้องประชุมใหญ่ พวกเราทำกันเองหมด ซื้อของเอง เดินสายไฟเอง ต่อไฟเอง เพราะ
 เรียนมาแล้วแต่ชั้นมศ. ๒ ไม่มีครูบาอาจารย์มากำกับเลย

เป็นอีกโลกหนึ่งที่ผมไม่รู้จัก ได้ออกจากโลกของการเรียนเพื่อตัวเอง
 จะได้ตำแหน่งดีๆ มาทำอะไรที่ “เพื่อส่วนรวม” แม้จะเป็นนามธรรมในแง่
 เป้าหมาย แต่ตัวกิจกรรมเห็นกันจะแจ้ง นักเรียนเป็นร้อยเป็นพันได้สนุกกับกิจกรรม
 ที่เราจัดขึ้น แม้จะเหนื่อย เพราะต้องยกโต๊ะชนโต๊ะสารพัด แต่ก็ได้รับความพึงพอใจ
 มาก การได้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจทำโน่นทำนี่ด้วยตนเองน่า จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ลด
 ความแปลกแยกลงไปได้มาก

ผมเข้าใจว่าผมเคยถามพี่พินิจว่ามาทำกิจกรรมอย่างนี้แล้ว ไม่กลัว
 ไม่ได้ที่หนึ่งประเทศไทยหรือ แกหัวเราะหึๆ แล้วถามกลับมาว่า

“เอาไปทำไม ที่หนึ่งประเทศไทย”

ผมเข้าใจว่าพองานจบกลับมาห้องเรียนอีกครั้ง ผมก็สงบใจก้มหน้าก้ม
 ตาเรียนไม่ได้อีกต่อไปเสียแล้ว เนื่องจากผมชอบภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐาน ผมก็เริ่ม

ไปช่วยรุ่นพี่อีกคนที่ทำงานชมรมภาษาอังกฤษ พี่คนนี้อยู่แผนกศิลป์ ทำให้ผมเป็นประธานชมรมในปีต่อมา

นอกจากจะโดดเรียนเป็นประจำแล้ว ผมคงเริ่มขวางโลก เริ่มไม่เดินตามคำนิยมของเด็กห้องราชา และเริ่มอ่านหนังสือนอกหลักสูตร จำได้ว่ามีเพื่อนชื่อเบญจะ เห็นผมแปลกๆไป วันหนึ่งเขาก็พูดถึงเรื่องเกี่ยวกับพี่ชายเขาในมหาวิทยาลัยที่ผมฟังแล้วก็ไม่ค่อยเข้าใจ แต่วันรุ่งขึ้นเขาก็เอาหนังสือของพี่ชายมาให้ผมอ่าน ชื่อ “จิตว่าง” โดย พุทธทาสภิกขุ นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนภูมิสถาปัตย์ของโลกแห่งความคิดอ่านของผม ไม่นานผมก็เปลี่ยนอย่างสิ้นเชิง เพราะจากเล่มเล็กๆที่ตอนหลังรู้ว่าเป็นเล่มที่ คุณปุ่น จงประเสริฐ ย่อมาแล้ว ผมก็ได้ไปหาหนังสือของท่านอาจารย์แห่งสวนโมกข์มาอ่านเกือบทุกเล่มที่มีขายอยู่ในตลาด อ่านอยู่เป็นเดือน อ่านเกือบตลอดเวลา ข้ามปี ผลพวงของการอ่านแบบนี้ นอกจากจะทำให้หนีโรงเรียนไปสวนโมกข์ในปีต่อมาแล้ว ยังทำให้ปักใจแน่ว่าอุดมคติชีวิตแบบชนชั้นกลางที่เคียดแค้นไว้ตลอดมาไม่ได้เรื่องเสียแล้ว

ที่เคียดแค้นว่าต้องเรียนหมอ หรือวิศวฯ ต้องทำงานมีเงินมากๆ มีบ้านหลังใหญ่ๆ มีรถขับ มีเมียสวยๆ วิมานในอากาศเหล่านี้ ถูกปล่อยลงมากองเป็นขยะอยู่กับพื้นดินเสียแล้ว อุดมคติใหม่ที่เกิดขึ้นเจิบๆก็คือเราต้องเลื่อนขั้นตนเองในทางธรรมอย่างน้อยในชีวิตนี้ควรได้ถึงโสดาบัน อะไรปานนั้น

อาจเป็นเพราะไปซื้อหนังสือที่ร้านธรรมบูชาของคุณวิโรจน์ ศิริธัฐเป็นประจำก็ได้ ทำให้ผมได้พบกับรุ่นพี่แผนกศิลป์อีกคน คือสภาพร ลัมมณี จากที่สภาพรนี่เองที่ผมได้อ่านสังคมศาสตร์ปริทัศน์เป็นครั้งแรก ในยุคที่สุชาติ สวัสดิ์ศรี

เป็นบรรณาธิการ เล่มแรกและเป็นเล่มที่มีอิทธิพลกับผมมากคือฉบับคนหนุ่ม
บทความหนึ่งเขียนทำนองว่า สังคมไทยไม่มีคนหนุ่มสาว เรามีแต่เด็กและคนแก่
เพราะเราสอนคนให้เป็นเด็กตลอดเวลา และพอเลิกเป็นเด็กก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของ
ระบบไปแล้ว ความเป็นตัวของตัวเองไม่เคยมี ความข้อนี้นำให้เกิดเรื่องในห้องเรียน
ใหญ่โต

เข้าวันนั้น ก่อนเข้าห้องเรียน ตอนอบรม หลังเคารพธงชาติ อาจารย์
ใหญ่ประกาศว่าสรวัดนักเรียนจับนักเรียนสวนกุหลาบได้สามสี่คนที่พากันไปดู
หนังตอนชั่วโมงเรียน ผมจำได้คร่าวๆว่าเป็นโรงหนังแกรนด์ที่แถววังบูรพา เดินจาก
โรงเรียนไปไม่กี่กิโล พอเข้าห้อง ชั่วโมงแรกเป็นวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมพหุ
อาจารย์ที่สอนเป็นอาจารย์ประจำชั้นด้วย ผมและเพื่อนๆเบื่่วิธีสอนของแกมานาน
เพราะแกมาตะเบ็งอ่านหนังสือเรียนให้เราฟัง เราารู้สึกว่าเราไปอ่านเองก็ได้ จำได้ว่า
เสียงแกลบห้อง เวลาแกลเสริมอะไรเพิ่มเติมจากหนังสือก็มีลักษณะเทศนา ทำให้เรา
รู้สึกจะทำอะไรไม่ได้เรื่อง

ครูประเภทนี้เองที่ทำให้เด็กอยากต่อต้าน อยากทำในสิ่งที่แกลบ
ไม่ให้ทำ ไม่ต้องใครอื่น ลูกชายแกลเองที่อยู่ชั้นมศ.๕เราเห็นก็รู้ว่าเป็นเด็ก “เก”
ตามมาตรฐานของแกล ประเภทกางเกงขริบเสื้อตัวใหญ่ๆ เราก็นินทาในใจว่าลูก
ตัวเองยังสอนไม่ได้เลย เข้านั้นแกลก็เอาเรื่องเมื่อหน้าเสาธงมาพูดต่อ ประณามเด็ก
เหล่านั้นซ้ำลงไปอีก ทำนองว่าเด็กห้องราชาต้องไม่เป็นอย่างนั้น

ผมไม่ชอบที่เอาห้องเราไปเปรียบกับห้องอื่น ทำให้เกิดการแบ่งชั้นกัน
มากขึ้นไปอีก และทำให้เราคบเพื่อนห้องอื่นยาก ประกอบกับรื้ออนวิชาที่อ่าน

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับคนหนุ่มมา ผมก็ลุกขึ้นเถียงเป็นชุด ชนิดคำไม่ตกปาก ความไม่มั่นใจก็ทำให้น้ำเสียงยิ่งออกก้าวร้าว

อันที่จริงเพื่อนอีกหลายคนก็ชอบเถียงครูบาอาจารย์ แต่ส่วนมากเป็นการลงภูมิและหมิ่นภูมิอาจารย์วิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ครูบาอาจารย์บางคนก็รู้แค่ในตำราเรียน เพื่อนบางคนก็เก่งวิชาเหล่านี้ เริ่มเรียนสูงขึ้นไปด้วยการอ่านเองจากห้องสมุดบริติชเคาซิลที่อยู่ใกล้โรงเรียนในตอนนั้น และเข้าใจพื้นฐานบางอย่างที่เราเรียนมากกว่าที่ครูอาจารย์เข้าใจ ผมเห็นเพื่อนบางคนทำแบบนั้นผมก็หมั่นไล่เพื่อนอยู่บ้าง แต่บางทีอาจารย์ก็ไม่ใช่ผู้ใหญ่ เพื่อนบางคนถามเพราะความไม่รู้ แต่อาจารย์มีปมอยู่แล้ว และรู้ว่าไอ้เด็กห้องนี้บางคนมันรู้มากกว่าพอตอบไม่ได้ก็พาล

ผมจำได้ว่าวันหนึ่ง ในวิชาคณิตศาสตร์ ศุภมิตรยื่นขึ้นถามว่า $\log_e$ คืออะไร อาจารย์วรรณ จันทรเพชรตอบไม่ได้ โกรธหัวพัดหัวเหวี่ยง บอกว่าในหนังสือก็มีนิยามอยู่แล้ว นี่ก็จริงอยู่ แต่อ่านแล้วมันไม่เข้าใจ เพื่อนคนนี้เป็นเด็กเรียบร้อย เป็นหัวหน้าห้องด้วย ตอนหลังก็มาเป็นกำลังของค่ายยุวชนค่ายแรกด้วย ผมก็รู้สึกเห็นใจเพื่อน การเรียนหลายวิชา เราก็ทำแบบฝึกหัดแก้โจทย์ ไปตามตัวอย่างที่หนังสือให้มา พวกเราก็ทำได้อยู่แล้ว แต่ก็ไม่รู้ที่มาที่ไป ต่อมาจึงรู้ว่าโทษครูบาอาจารย์อย่างเดียวไม่ได้ เพราะระบบของเราไม่ได้สอนเรื่องเรื่องประเด็นพื้นฐานมาแต่แรก ทั้งยังไม่ได้สอนให้มีวิจารณญาณด้วย ทั้งระบบเป็นแบบเน้นตราบจนทุกวันนี้ เพราะเหตุนี้ เราจึงยากที่จะพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเราเอง

แต่ต้องกล่าวไว้ในที่นี้ด้วยว่าครูบาอาจารย์ที่รู้จักและรู้สึกในวิชาที่ตนสอนก็มีอยู่หลายคนในโรงเรียน ชั้นมศ.๔ นั้น อาจารย์พินิจ สอนวิชาชีววิทยาเป็นท่านหนึ่งที่เรานับถือ ผมยังจำได้ที่แกบอกว่า นักวิทยาศาสตร์ด้านชีววิทยานั้น แม้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชีวิต แต่ไม่รู้หรือคนจะจริง ๆ แล้วชีวิตคืออะไร ชั้นปีหนึ่งเราก็จะมีครูบาอาจารย์ประเภทนี้ ปีละคนสองคน บางทีก็เป็นวิชาทางด้านภาษา บางทีก็เป็นทางด้านสังคมศาสตร์ แม้อาจารย์วรมณเองก็มีข้อดี ท่านเป็นคนโง่เขลา และเป็นคนแรกที่พูดถึงท่านอาจารย์พุทธทาส แต่ตอนนั้นผมไม่รู้ว่าจะพูดถึงอะไร

แต่ผมรู้ว่าท่านพูดถึงอาจารย์พุทธทาสก็เมื่อผมมาอ่านหนังสือของท่านอาจารย์แล้ว และอาจารย์วรมณนี่เองที่ทำให้ข้อคิดสำคัญในวันหนึ่ง ว่า สังคมเราไม่ได้ให้ความสำคัญกับครู “พวกห้องเรามีใครไหมที่จะเรียนครู” ทุกคนต่างก็จะเรียนหมอ เรียนวิศวะ เรียนสถาปัตย์กันหมด เราจึงไม่ได้คนที่คุณภาพที่สุดมาเป็นครู นี่คงเป็นคำฟ้าผ่าที่ซ่อนอยู่ลึกๆ ในใจผม เมื่อผมตัดสินใจเรียนครู ก็นึกถึงคำพูดของแกอยู่เป็นครั้งคราว

กลับมาเรื่องผมกับครูประจำชั้นเถียงกันได้พักใหญ่ อาจารย์ ก็บอกว่า “ถ้าเธอไม่เต็มใจเรียนกับฉัน ฉันก็ไม่เต็มใจสอนเธอ” ผมนั่งอยู่แถวหน้าติดประตูทางออกพอดี ผมก็ลุกขึ้นเดินออกจากห้องทันที ทั้งมานะและโทสะคงทำงานเต็มที่ ในแง่หนึ่งการทะเลาะกันก็เหมือนการเล่นละครแบบหนึ่ง แต่เมื่อเข้าถึงบทมากๆ เราก็แยกไม่ออกระหว่างเรากับตัวละครที่เราสวมบทบาท

พอเดินออกจากห้อง ด้วยความเคยชินผมก็ตรงไปที่ห้องชมรมภาษาอังกฤษที่ผมดูแลอยู่ อาจารย์ โรเบิร์ต ที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษนั่งอยู่ใน

ห้องนั้นด้วย ผมเลยเดินกลับ ออกจะแคว้งๆอยู่ จึงตัดสินใจไปที่ห้องสมุด รู้ว่าต้องไปเจออาจารย์บรรณารักษ์ และอาจต้องถูกถามว่าชั่วโมงเรียน ทำไมมาห้องสมุด แต่ผมรู้ว่าอาจารย์ไม่ใช่คนดุ และมีเหตุผลพอสมควร พอเดินเข้าไป แก่ทักถามผมเป็นพิธีนิดหน่อย แล้วก็ไม่ว่าอะไร ผมจึงได้ใช้ห้องสมุดเป็นที่พักพิงอีกหลายครั้งในชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำชั้น จนอาจารย์ศิริเชิญเข้ามาใกล้ใกล้ อาจารย์สอนภาษาไทย และพยายามสอนมากกว่าในหนังสือ ผมรู้สึกเป็นกันเองในระดับหนึ่ง เมื่อเดินสวนกันตอนพักกลางวันวันหนึ่ง อาจารย์ก็เรียกผมเข้าไปคุย ไม่ได้ตำหนิผมทันที แต่ฟังผมพูดว่าเรื่องมันเป็นมอย่างไรก่อน

พอผมเล่าแล้วก็ได้ไปเอาหนังสือสังคมศาสตร์ปริทัศน์เล่มนั้นมาให้อาจารย์ดูด้วย อีกสองสามวันแกก็เรียกเข้าไปคุยอีก คราวนี้ทำที่ยอมรับความคิดของเรา แต่บอกว่าเราอาจตีความเกินเลยไปก็ได้ และว่าอย่างไรเสียเราควรขอโทษ เพราะอย่างไรอาจารย์ที่เราทะเลาะด้วยก็เป็นครูประจำชั้น

ผมแปลกใจที่เรื่องนี้ไม่ถึงอาจารย์ใหญ่ แต่ครูอาจารย์ในระดับมศ. ๔-๕ คงรู้กันหมด เพราะเดินไปไหนเหมือนมีครูบาอาจารย์มองเป็นพิเศษ หรือผมอาจรู้สึกไปเองก็ได้ มาคิดตอนหลัง ครูบาอาจารย์คงห่วงอนาคตผม ถ้าเรื่องถึงอาจารย์ใหญ่กระมัง

แล้วในที่สุดผมก็เข้าไปขอโทษ เมื่อผมเข้าไปหา แก่ไม่สามารถถอดท่าทีโกรธออกได้ ยิ่งผมว่าบอกชัดเจนว่าขอโทษในท่าที่ที่ก้าวร้าว แต่ยืนยันในความเห็นที่ได้แสดงออกไป ก็ยิ่งทำให้หน้าแกแดงมากขึ้น ยังจำได้ที่แกตอบว่า “พอขึ้นบอกลีว่าไม่เต็มใจสอน เธอก็สะบัดก้นออกจากห้องเลยนะ” ผมไม่ได้

ตอบ แต่ก็นึกอยู่ในใจว่าเออ ผู้ใหญ่นี้แปลกดี อยากให้เด็กง้ออยู่เรื่อย เล่าถึงตอนนี้ทำให้เด็กถึงตอนอยู่ชั้นประถมปลาย ผมต้องขอขมาครูท่านหนึ่ง เพราะเขียนบัตรสนเท่ห์ไปว่าท่าน พอเห็นผมเข้าไปหา ท่านเกือบจะเข้ามาถอดผม นับว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ทางอารมณ์ต่างกัน

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ว่านี้ได้มาจากพี่สถาพร ล้มมณี ที่เป็นเพื่อนรุ่นพี่ที่อ่านหนังสือมากและกว้างกว่าเด็กสายวิทย์ที่เอาแต่เรียนอย่างผม สมัยนั้นมีรัฐสภาชั่วคราวก่อนที่จอมพลถนอมจะปฏิวัติตนเอง แกยังเคยชวนให้ไปนั่งฟังส.ส.อภิปรายในรัฐสภาด้วย และจากรุ่นพี่คนนี่เองที่ทำให้ผมได้รู้จักรุ่นพี่อีกคนรุ่นพี่ที่เข้าธรรมศาสตร์ไปแล้ว คนนี้เองที่เคยเขียนบทความลงในหนังสือประจำปีของโรงเรียนว่า ชื่อนักเรียนเรียนดีที่ติดบอร์ดนั้น ควรเอาไปจารึกไว้บนหนังหามามากกว่า ทำให้ครูบาอาจารย์โกรธกันมาก จนเป็นตำนานของรุ่น เล่าขานกันต่อมาผมเข้าใจว่าผมได้ยื่นชื่อสำเร็จ คำผุ่ ก็จากที่สถาพรนี่เช่นกัน เป็นอันว่าผมได้สัมผัสกับวัฒนธรรม “หัวรุนแรง” อันเป็นวัฒนธรรมย่อยของสวนกุหลาบเข้าแล้ว

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่มีส่วนทำให้ผมเข้าร่วมก่อตั้งกลุ่มเยาวชนอย่างจริงจังน่าจะเป็นเรื่องสันติสุขและผมถูกทำทัณฑ์บนที่พาดพิงถึงก่อนหน้านี้นี้แล้ว สำหรับเราสมัยนั้นนี่เป็นเรื่องไร้สาระที่สุดเรื่องหนึ่ง นี่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตอนขึ้นชั้นมศ.๕มาแล้ว

เรื่องมีอยู่ว่ากรรมการนักเรียนคิดจะออกหนังสือพิมพ์ของนักเรียน ผมเป็นกรรมการนักเรียนคนหนึ่ง คุยกับอาจารย์ใหญ่เรียบร้อยแล้ว และได้ตั้งอาจารย์สอนภาษาไทยสายศิลป์ท่านหนึ่งเป็นคนตรวจก่อนเข้าโรงพิมพ์ ปรากฏว่าข้อความ

ที่ไม่ผ่านคือบทความของ สมพล จาตุศรีพิทักษ์ และประเด็นที่ไม่ผ่านไม่ใช่เนื้อหา แต่เป็นเรื่องภาษา สมพลเขียนว่า “มาตรแม่นว่า” อาจารย์ท่านนั้นบอกว่า ต้อง “มาตรว่า” หรือ “แม่นว่า” ถ้าใช้ “มาตรแม่นว่า” ถือว่าซ้ำกัน อาจารย์จะแก้ให้ได้ สมพลไม่ยอม เพราะถือว่าเป็นแบบฉบับการเขียนของคน อาจารย์ไม่มีสิทธิเข้ามาแก้วาทะ พวกเราที่เป็นกองบรรณาธิการเห็นด้วยกับสมพล และพากันไปพบอาจารย์ท่านนั้น ผมจำชื่อไม่ได้เสียแล้ว สันติสุขไม่ได้เป็น กรรมการนักเรียนแต่เป็นกองบรรณาธิการด้วย แล้วเราก็เถียงกับอาจารย์เป็นการใหญ่ ตกลงกันไม่ได้ ไม่นานต่อมา ผมและสันติสุขก็ได้จดหมายจากอาจารย์ใหญ่ให้ พาผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ในข้อหาร้ายแรงถึงกับจะถูกไล่ออก เสียหายที่จดหมายหายเสียแล้ว ในด้านหนึ่ง เราเห็นความไม่เป็นธรรมของผู้ใหญ่ชัดเจน ในอีกด้านหนึ่ง เราเริ่มได้นิยามใหม่ให้กับตนเองอย่างช้าๆ เป็นเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ใหม่ที่ เราไม่เคยนิยามตนเองมาก่อน แม้ตอนนั้นจะยังไม่รู้ชัดเจนนักก็ตาม ว่านี่คือที่มาของคำว่า ขบถ

เรื่องเล็กๆอีกเรื่องที่เราเริ่มมุ่นนี้ก็คือ กรรมการนักเรียนอยากเชิญ ไชยแสง สุกใสมาพูดให้นักเรียนฟัง เพราะอาจารย์ใหญ่สุวรรณ จันทร์สมจะเชิญคนที่วิทยากรจากข้างนอกมาพูดเสมอๆ แต่เราเห็นว่าไม่ค่อยได้เรื่อง เช่น ภิญญู สาธิตสมพร เทพประสิทธิ์ฯ เป็นต้น พออาจารย์ใหญ่เห็นชื่อไชยแสงก็ตกใจ บอกว่านี่เป็นคอมมิวนิสต์ตัวใหญ่ ให้ยกเลิก นี่ทำให้เราเริ่มสนใจว่าคอมมิวนิสต์เป็นอย่างไร

เรารู้จัก ไชยแสง ผ่านทางชมรมฝึกพูดแห่งประเทศไทย งานนี้เขาเป็นตัวเชื่อม เพราะพี่ชายของเขา คือทินวัตร มฤคพิทักษ์ เป็นได้ไผ่อยู่ที่นี่ และชิงชวน

เราไปเข้าชมรม ผมจำได้ว่าผมไปพูดสองครั้งในชุดนักเรียนนี้แหละแล้วก็เลิก ครั้งแรกเป็นที่ชื่นชม พอครั้งที่สอง นำความคิดท่านอาจารย์พุทธทาสไปขยาย คนวิจารณ์เป็นผู้ใหญ่กลางคนไม่มีความรู้พอ บอกว่านี่โหม่ไปทางคอมมิวนิสต์ นับแต่นั้นผมก็ถอยออกมา

แต่จุดที่หักเหชีวิตผมจริงๆก็เป็นการได้อ่านหนังสืองานศพ ของโกมล คีมทอง เทียงวันนั้นผมขึ้นไปศึกษาพระเสร็จ ที่เป็นอาคารเรียนของชั้นมศ. ๓ เพื่อไปหาอาจารย์สุภารัตน์ ซุนหลคล้าย ซึ่งเป็นอาจารย์ฝึกสอนในชั้นนี้ แต่ได้มาช่วยงานชมรมภาษาอังกฤษอย่างแข็งขัน เพราะน้องๆชั้นมศ.๓ ในชมรมไปชวนมาช่วยจัดหมวดหมู่หนังสือ จนตอนหลังมาคุ้นเคยกับผมและเพื่อนๆชั้นมศ.๕หลายคน จนตามไปถึงบ้าน และคบหาต่อมานาน

ตอนโกมล และรัตนดาตายใหม่นั้น ผมเริ่มได้ข่าวสั้นๆจาก แผ่นพับขนาด๔หน้าก พิมพ์สวยงาม โกมลเป็นศิษย์เก่าสวนกุหลาบด้วย จำได้ว่าผมอ่านด้วยความทึ่ง และอยากรู้ อยากเห็น พอเทียงวันนั้นผมขึ้นไปหาอาจารย์สุภารัตน์ ไม่พบตัวอาจารย์ แต่บนโต๊ะทำงานที่อยู่บนระเบียง ไม่ได้อยู่ในห้องหับ มีหนังสืองานศพของโกมลวางอยู่ นิยายเสียที่ขบถวิสาสะของผมทำให้ผม “ซึม” หนังสือเล่มนั้นมาอ่านโดยไม่ได้บอกเจ้าของก่อน จำได้นั่งอ่านอยู่หลังห้อง กับสันติสุข

ตอน มศ.๕นี้ ผมนั่งหลังห้องแล้ว ไม่ได้นั่งแถวหน้าเหมือนปีก่อน อ่านเพลินจนผลอ ไม่เห็นอาจารย์สอนวิชาคณิตศาสตร์ ที่เดินมาด้านหลัง แกว่า “ข้าวโมงกุร เธออย่าเพิ่งอ่านได้ใหม่ ทำงานของครูก่อน” อาจารย์ท่านนั้นเป็นคนใจ

ดี และเป็นผู้ใหญ่ ที่อ่านพร้อมกับสันติสุขอีกเล่มในช่วงนั้นคือปรัชญาชีวิต ของ คาริล ขิปปาล

ผมเข้าใจว่าเพราะอ่านงานเขียนของโกมลนี่เองที่ทำให้ผมชวนมนัส หนีโรงเรียนไปสวนโมกข์ เพราะโกมลได้เล่าเรื่องที่ได้ไปสวนโมกข์ได้อย่างน่าสนใจ และเป็นเหตุให้มนัสกับผมได้มาจัดห้องแสดงเรื่องสวนโมกข์และความคิดของท่าน อาจารย์พุทธทาสในงานสังคมนิทรรศน์ดังได้กล่าวมาในตอนต้น

ท่านอาจารย์พุทธทาสทำให้ผมเห็นว่าอุดมคติแบบชนชั้นกลางที่ผม ฝึฝืนมานานนั้นไม่ได้เรื่อง โกมล ทำให้ผมเห็นมีโลกใหม่อีกโลกหนึ่งที่ผมไม่รู้มาก่อน เป็นโลกของนักคิดนักอุดมคติ โลกของนักแสวงหาที่เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะ ความหวัง การเสียสละ การขัดเกลตาตนเอง การทำโลกให้ดีขึ้น การมีครูบาอาจารย์ และเป็นโลกที่แสนหวาน เพราะจดหมายที่โกมล เขียนถึงใครๆนั้น หลายฉบับเขียนถึงสตรีหลายคนที่เขารักอย่างชวนฝัน ผมประกาศในใจทันทีที่อ่านหนังสือจบผมอ่านจบว่า “กูจะเรียนครู”

เมื่อมองย้อนไป จะว่านี่เพราะผมเป็นคนอ่านหนังสือแคบก็ได้ ทำให้หนังสือมีอิทธิพลมากมาย ในชีวิตช่วงนั้นนอกจากหนังสือเรียนแล้ว ผมก็อ่านหนังสือของ เดล คาร์เนกี ที่พี่ชายคนโตสะสมไว้ที่บ้านเท่านั้น จำได้ว่าเมื่อมีเรื่องถกเถียงกับอาจารย์ใหญ่สุวรรณ จันทร์สมนั้น แกบอกให้ผมไปหาหนังสือของคนนี้มาอ่าน ผมบอกว่าผมอ่านหมดแล้ว แต่ผมไม่เห็นด้วยกับคนเขียน แกเลยเงิบไป ฉะนั้นพอผมมาอ่าน ท่านพุทธทาส และโกมลจึงมีอิทธิพลมากมาย จำได้ว่าช่วงกำลังจัดตั้งกลุ่มยุวชนสยามนั้น ผมชื่อ “ตัวกู-ของกู” แจกเพื่อนๆหลายคน ตอน

นั่นรู้สึกแรงว่าถ้าจะทำประโยชน์ให้สังคมได้อย่างจริงจังและบริสุทธิ์ใจแล้ว เราควรฝึกตนเองให้ถึงขั้นโศดาบันเป็นอย่างน้อย

แต่ถ้ามองอีกมุมหนึ่ง บางครั้งผมก็คิดว่าชีวิตเป็นพลังบางอย่างที่ต่อเนื่องมาจากอดีต แต่ไม่ใช่เรื่องของกรรมหรือโชคชะตาที่ถูกกำหนดมาอย่างตายตัว เป็นเรื่องของพลังหรืออำนาจอะไรบางอย่างที่นอกเหนือกว่าเราจะรู้ได้ หรือควบคุมได้ แต่สิ่งแวดล้อมในขณะนั้นๆ และการเลือกของเรา ก็มีส่วนกำหนดทิศทางของพลังต่อเนื่องนั้นด้วย มองจากแง่มุมหนึ่ง ทุกอย่างที่ผมได้เลือก ได้ผ่าน ได้เรียนรู้ ล้วนเป็นคุณให้ผมก้าวจากก้าวหนึ่งมาสู่อีกก้าวหนึ่งได้อย่างมีคุณค่าเสมอ มาถึงตอนนี้ผม มองย้อนไป ก็ไม่มีอะไรที่ผมเสียใจกับการตัดสินใจที่ผ่านมานาในชีวิต มีก็อยากขอโทษคนนั้นคนนี่ที่เราได้ทำร้ายเขา มากบ้างน้อยบ้าง หรือคนนั้นคนนี่ที่เราอาจจะทำร้ายในภายภาคหน้า ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เพราะเรายังรู้ไม่แจ้งแทงไม่ตลอดนั่นเอง

ทั้งหมดที่เล่ามาในตอนนี้ก็เป็นฐานของการเปลี่ยนแปลงในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อก่อนจะมาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชุมชนสยาม ขอโทษท่านผู้อ่านที่ต้องการแต่จะอ่านเรื่องชุมชนสยาม ที่ต้องมาอ่านเรื่องนอกประเด็นนิดหน่อยด้วย

คอลัมน์ ลมหายใจจับปากกา

โดย ‘เลิศ อนุรักษ์’

“วันเวลาให้โอกาส”

หายใจเข้า ในแต่ละนาที เราหายใจเข้าและออกมากเพียงใด ลมหายใจ
เราเดินทางสู่ภายในสันขาวเพียงไหน

หายใจออก ปลดปล่อยลมหายใจตามวันเวลา มิใช่ปล่อยปละลมหายใจ
ล่องผ่านวันเวลา ชีวิตเรามีคุณค่า ลมหายใจเราจึงมีคุณค่าเกินกว่าจะทอดทิ้ง

บางเหตุการณ์ หากเหลือจะรับมือ เราต่างต้องการความเข้มแข็ง แต่บาง
ทีหัวใจข้างในก็มีอาจฝืนขึ้นหวั่น ล้มลงยอมอ่อนแอ เราหวังว่ากาลเวลาจะช่วย
เยียวยา

บางเหตุการณ์ มีอาจคิดหาหนทางแก้ บางคนบางใครขาดเหลือจะสื่อสารกันให้เข้าใจกว่านี้ เราหวังว่าวันเวลาจะช่วยประสาน หวังว่าท้องฟ้าแห่งกาลเวลารุ่งหน้าจะเปิดโล่งแจ่มใส มีแสงส่องกระจ่างให้เห็นหนทางไป จากวันนี้ที่มีคมน

หายใจเข้า วันเวลาช่วยแก้ไขได้จริงหรือไม่ หรือบางสิ่งที่ในใจเราเองที่จะเปลี่ยนแปลงผ่านวันเวลา

หากชีวิตเรคือการก้าวเดิน วันเวลาที่มีไช้สายลมที่พัดพาเราก้าวไปข้างหน้า หากแต่วันเวลาคือระยะทางที่สองเท้าของชีวิตย่างก้าว ระยะทางนั้นมีไช้สิ่งที่เกิดขึ้นเอง แต่เกิดขึ้นจากความตั้งใจและการลงมือทำของเรา

หายใจออก ในโลกของหน้ากระดาษ ทุกบรรทัดคือโอกาสของการสร้างสรรค์ พื้นที่ว่างหยิบยื่นทางเลือกให้เราตัดสินใจ ลากเส้นขีดสีเติมคำ ดำเนินเรื่องราวและเนื้อหา ลมหายใจจับปากกาเชื่อมโยงชีวิตสู่ทุกการกระทำ

เหตุการณ์ในตอนนี้เรารู้สึกอับจนหนทาง เรารอคอยและฝากฝังกาลเวลาดูแล สิ่งนี้บอกว่าการกำลังมีความหวัง เราหวังว่าสิ่งต่างๆ จะดีขึ้นตามโอกาสและจังหวะของมันเอง การคิดเช่นนี้ ในแง่ดีคือการไม่ยึดติด ไม่บีบคั้น และผ่อนคลายตน ปล่อยให้เรื่องราวเป็นไปตามธรรมชาติจัดสรรบ้างก็ดี มิจำเป็นต้อง

บังคับการเขียนให้เป็นไปตามแผนทูลรกรคตอน ขอมให้ปากกานำทางบ้าง เราอาจได้แตกแถวของความคิดแบบเดิมหรือมุมมองแบบเดิม ได้เห็นเรื่องราวใหม่ เปิดโอกาสให้สิ่งที่ไม่คาดฝันได้ผลเผย

แต่ทว่า หากเราปล่อยให้วันเวลาจัดการ โดยมีขอมลงมือทำ หรือเห็นไม่เห็นคุณค่าของพลังสร้างสรรค์ที่เรามี ปล่อยเลยตามเลย เท่ากับเราปล่อยให้เข็มนาฬิกาเดินทาง แต่สองเท้าหยุดนิ่ง

หายใจเข้า วันและเดือนขอมล่วงไปตามวิถีของกาล บางสิ่งมาและจากลา สิ่งต่างๆ แปรเปลี่ยนไปตามวิถี แต่วันหน้าสิ่งที่เคยเป็นปัญหายุ่งยากนี้จะดีขึ้นหรือไม่ ขอมขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหาที่ส่วนหนึ่งที่อยู่ภายในตัวเรา และอยู่ในระหว่างกัน ได้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขดูแลมากนักน้อยเพียงใด ปัญหาในวันนี้อาจจบสิ้นลงแล้วในปีต่อมา แต่ปัญหาใหม่อาจเกิดขึ้นอีก เนื่องด้วยสาเหตุภายในเรานั้นมิได้เปลี่ยนแปลงด้วยกาลเวลา แต่ขึ้นอยู่กับการเลือกและการทำของเราในวันเวลาที่มิมี

หายใจออก วันเวลาที่มีให้เราได้หายใจ ได้บอกไปถึงโอกาสของเลือกแล้ว ชีวิตเราอยู่ที่เราตัดสินใจ งานเขียนอยู่ที่เราเลือกจรรจบปลายปากกาลงอย่างไร วันเวลาอาจเปิดประตูให้ อาจชวนเราเจอเจอสมุคเล่มใหม่ แต่วันเวลามิใช่ผู้ก้าวเท้า วันเวลามิใช่ผู้จับปากกา

การรอคอยจังหวะจักรวาลที่เหมาะสม หรือผ่อนคลายไม่บีบคั้นชีวิต ย่อมพาให้ชีวิตเราเดินทางอย่างไม่ว่าวุ่นใจ หรือแบกถือสัมภาระชืดติดหนักอึ้ง ทำให้เราเดินทางได้สบายใจ ผิวปากขกข่างเท่าราวจังหวะเพลง ลงมือทำตามโอกาสที่มี ไม่ลืมหัดจะทบทวนตนเพื่อปรับปรุงแก้ไข คนเช่นนี้จะเลือกสร้างวันเวลาอนาคตข้างหน้าด้วยตนเอง แต่ผ่อนคลายไม่คว่นไขว่คว้า หรือบีบคั้นเกร็งเครียด หายใจเข้า รับรู้ดูแล หายใจออก ขอมรับความจริงที่เป็น และปล่อยให้ธรรมชาติจัดสรรสิ่งที่มีอาจทำด้วยตนเอง

หลายเหตุการณ์ของชีวิตเรา เราได้ปล่อยให้ออกาสของการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงได้ผ่านไป ปัญหาอาจจบสิ้นลงชั่วคราว แต่ย่อมเกิดใหม่หากเราไม่เรียนรู้ที่จะป้องกัน บ่อยครั้งที่เรามีโอกาสจะเลือกทำสิ่งที่ดีกว่านี้ แต่เราถูกจำกัดด้วยสิ่งที่อยู่ภายในตัวเราที่เดินทางผ่านกาลเวลามาด้วยกัน มิว่าจะเป็นร่องความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ความกลัว หรือเหตุการณ์ฝังใจ วันเวลาได้ให้ออกาสเราดูแลสิ่งเหล่านี้แล้วแต่มิได้ทำ ย่อมทำให้เราเสียโอกาสที่พิเศษเช่นนี้

ก่อนวันเวลาจะเดินทางจากไปอีกครั้ง เราลองให้พื้นที่แก่ตนเองได้ทบทวนสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น หนึ่งวัน หนึ่งสัปดาห์ หนึ่งเดือน จนถึงหนึ่งปี ให้การเขียนได้ทบทวนตัวผู้เขียน ให้ชีวิตได้ทบทวนชีวิต ลมหายใจตริตรองลมหายใจ เพื่อที่เราจะใช้ทุกบรรทัดของกาลเวลามิเปล่าดาย จวยวันเวลาและชีวิตก่อนเลยผ่าน

หายใจเข้า หากตอนนี้เส้นทางของชีวิต มีว่าด้านการงาน การเงิน ความรัก การเรียน หรือกระทั่งครอบครัว ราวทอดไปในความมืดมนหม่นหมอง เราหวังว่าเช้าวันพรุ่งของชีวิตจะวันจะฉีกทอแสงกระจ่าง เราคงเชื่อมั่นหรือเป็นสุขกับสิ่งเหล่านั้นกว่านี้ แต่ตอนนี้เราทำอะไรได้บ้าง ตะวันย่อมขึ้นตามวิถีของตะวัน ตัวเราจะกอดเขารออยู่ที่เดิม หรือจุดไฟด้วยตนเองและก้าวไปข้างหน้า หรือหลบเข้าบ้านเพื่อพักกายใจและทบทวนตน ทางเลือกใดใดใจเราเป็นผู้ตัดสิน

หายใจออก สิ่งที่เกิดขึ้นช่วงนี้อาจมีข้อจำกัดมิให้เราทำอะไรได้มากนัก รายได้ของอาชีพถึงเวลาขาลงตามเศรษฐกิจ เราแก้ไขตลาดไม่ได้ แต่เราเลือกได้ว่า จะดอออกมาอย่างไร จะหารายได้เสริมจากทักษะความสามารถของเราและครอบครัวอย่างไร เราอาจต้องการพบเพื่อพูดคุยกับใครสักคนมากเหลือเกิน แต่ทำอย่างไรก็ตาม อาจได้พบเจอ เราอาจต้องการเวลาดูตนเองทั้งสองฝ่าย หรือพบเจอแล้วต่างก็มีโอกาสสื่อสารได้เข้าใจกัน เพราะความรู้สึกข้างในต่างไม่ได้รับการดูแลจากเจ้าตัว สิ่งที่มีอาจแก้ไขหรือจัดการในตอนนี้อย่อมมีเหตุผลและวิถีของสิ่งนั้น ชรรษาคิยอมจัดสรรไปตามโอกาสและวิถีของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เราไม่อาจจัดการทุกสิ่ง แต่เราจัดการสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเราได้

เราไม่อาจพบหรือเจอกับใครสักคนเวลานี้ เพราะวันเวลาให้โอกาสที่เราจะพัฒนาการสื่อสารของตัวเราให้ดีขึ้น เปิดพื้นที่ให้ต่างฝ่ายแยกห่างเพื่อขออนมองเรื่องราวด้วยใจที่เป็นกลางและเปิดรับกันและกันมากขึ้น เมื่อเราเข้าใจโอกาสที่วันเวลาให้ เราขอมิโอกาสให้เจอกับใครคนนั้นอีกครั้งและร่วมสร้างสถานการณ์

และความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและมีความสุขแก่ทั้งสองยิ่งกว่า หรือแม้เรามีโอกาสพบ
เจอกันอีก เราจะสามารถถักสายใยความสัมพันธ์ที่อบอุ่นและเอื้ออารี ลดทอนท่าที
ตัวเราที่รุ่มก่อบัณฑิตระหว่างเรากับใครอื่นลง เราขอมเติมเต็มชีวิตด้วย
ความสัมพันธ์ใหม่ทั้งดงาม

เรื่องราวที่ดีไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนหน้าที่เขียนจบ ชีวิตเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
จำนวนวันเวลาที่ผ่านไป แต่เนื้อหาหรือความหมายอยู่ที่เราลงมือเขียนและทำ
อย่างไรในแต่ละขณะจึงหว่านรศตอนชีวิต

หายใจเข้า สำหรับผู้สนใจการเขียนเพื่อการพัฒนาชีวิต ลองเปิดสมุด
ของเรา เปิดพื้นที่และน้อมรับโอกาสที่วันเวลาหยิบยื่นให้ ลองลงมือบันทึกบททวน
ว่า หนึ่งปีที่ผ่านมา วันเวลาได้มอบโอกาสให้เราลงมือทำสิ่งใดบ้าง ทั้งการเริ่มต้นสิ่ง
ใหม่ การแก้ไขบางอย่าง มีสิ่งใดที่เราลงมือทำและสิ่งใดเราไม่ได้ลงมือทำ แล้วหนึ่ง
ปีที่ผ่านมาสิ่งใดบ้างที่เราเห็นว่าควรทำให้ดีหรือมากขึ้นกว่านี้

หายใจออก อยู่กับลมหายใจแห่งกาลเวลา รอฟังเสียงชีวิตบอกว่า
ธรรมชาติจัดสรรสิ่งต่างๆ มาสู่วันนี้ด้วยการลงมือทำใดใดของเราเกี่ยวพัน และ ณ
ตอนนี้ วันเวลากำลังหยิบยื่นโอกาสให้เราทำสิ่งใด ใส่ใจอะไร

หากชีวิตคือการเดินทาง สองเท้าหรือการเลือกและการลงมือทำจะพาเราให้ย่างก้าว วันเวลาคือระยะทางที่เกิดขึ้นจากเท้าเรา และจังหวะของธรรมชาติ เป้าหมายมิใช่การสมหวังหรือปลายทาง แต่เป้าหมายอยู่ทุกลมหายใจและระหว่างทางที่เราเลือกก้าวเดิน สิ่งเหล่านั้นย่อมเป็นรางวัลแก่ทุกหัวใจที่รู้ค่าของชีวิตที่มีอยู่

คอลัมน์ บันทึกเล็กเล็ก

โดย น้องเล็ก

“ อารมณ์ศิลปะ ”

*“We rip the start, the colors disappear
I never watch the stars there's so much down here
So I just try keep up with them
Red, orange, yellow flicker beat sparking up my heart.”**

เข่าว่ากันว่าศิลปินเมื่อผิดหวังหรือไม่พอใจในบางสิ่งบางอย่าง จะสามารถสร้างผลงานชิ้นเอกได้ ณ เวลานั้น เขาจะทุ่มเทหัวใจและฝีมือสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงความเจ็บปวดและโศกเศร้า ระบายความไม่ได้ตั้งใจและโทสะ

ซึ่งฝังรากหยั่งลึกในหัวใจของเขาออกมาสู่งาน ความคิดหวังยิ่งรุนแรงมากเท่าใด อารมณ์ที่ส่งต่อสู่ชิ้นงานก็จะมีความจริงจังมากขึ้นเท่านั้น สร้างสรรค์ศิลปะประดับคู่โลกใบนี้ได้อย่างเต็มภาคภูมิ

ฉันไม่เคยอยากสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเลยด้วยซ้ำไป เพราะฉันไม่เห็นถึงความสวยงามที่งานศิลปะมีนอกเหนือไปจากวัตถุธรรมดาที่มีได้ วันเวลาที่ผ่านไปทำให้ฉันรู้ว่าการเขียนก็เป็นศิลปะแขนงหนึ่งเช่นเดียวกัน ศิลปะประเภทเดียวที่อยู่ในรูปแบบของการบันทึกความรู้ความทรงจำเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นศิลปะที่น่าหลงใหลยิ่งกว่าศาสตร์ใดที่เคยพบพาน

‘ฉันต้องเขียนหนังสือ’ คือสิ่งที่ฉันท่องจำอยู่ในใจนับตั้งแต่วินาทีแรกที่ฉันหลงรักถ้อยคำโวหารและสำนวนภาษาของนักเขียนผู้ทรงภูมิ แต่ฉันไม่เคยยอมรับกับตัวเองด้วยเหตุว่า ‘ฉันไม่เชี่ยวชาญด้านภาษามากพอ’ ช่วงเป็นข้ออ้างอันถ่อมตน หรือความอ่อนแอไม่คิดสู้กันแน่?

ฉันสามารถเขียนหนังสือได้ แน่แน่นอน เป็นอย่างนั้นอยู่แล้วละ สิ่งที่ขาดไปก็มีเพียงสิ่งเดียว แต่สำคัญเหลือหลาย หากไม่มีแล้วไซ้ ผลงานก็ไม่ต่างจากตำราที่สิ้นชีวิตไปแล้ว สิ่งนั้นก็คือ ‘อารมณ์ศิลปิน’

ศิลปินสะสมอารมณ์ต่างๆ ไว้มากมาย เพื่อรอวันที่จะถ่ายทอดสู่ชิ้นงานของเขา เขาใช้หัวใจวาด มิใช่มือ สีสันคือบ้านของเขา ผืนผ้าใบสีขาวเปรียบเสมือนความไร้เดียงสา บริสุทธ์และอ่อนโยน ลายเส้นที่แต่งแต้มลงไปก็ือน้ำเลือดที่

หลังไหลรินไม่ขาดสาย จนกระทั่งหยดสุดท้าย เป็นตัวที่สำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นตัวกำหนดความเป็นความตาย

ฉันเขียนได้อย่างศิลปินก็ต่อเมื่อนั้นมีเรื่องราวที่ไม่สมหวังจึงต้องถ่ายทอดมันออกมาเพื่อทบทวนกับตัวเองเท่านั้น หากผู้อื่นต้องการชมผลงานของฉัน ฉันจะต้องจัดการตกแต่ง เรียบเรียงในรูปแบบใหม่ซึ่งเขาผู้นั้นต้องเข้าใจได้ ดังนั้นฉันต้องฝึกฝนพัฒนาทักษะงานเขียน จึงจะบรรยายโวหารในแบบที่ฉันต้องการได้

ถึงแม้ว่าประสบการณ์สีด้าจะถูกเก็บสะสมเพื่อถ่ายทอดลงสู่ผลงานก็ตามที แต่ตราบไคที่นักเขียนรู้สึกแวงระวัง ไม่มั่นคงทางจิตใจ เขาก็ไม่สามารถจะเขียนสิ่งใดได้ นักเขียนจะต้องมีความผิดหวังมากเพียงพอบวกกับความสุขสงบและสบายใจที่จะถ่ายทอดผลงานออกมาให้เป็นรูปเป็นร่าง เป็นสีด้าในสีขาว สีขาวในสีด้า

**Yellow flicker beat – Lorde*

คอลัมน์กวี สัมผัสใน

โดย สะพานจันทร์

๑๑ “ ดินแดนแห่งความสุขชั่วนิรันดร์ ”

ดวงตาคูใดเล่า
ไม่เคยหลั่งน้ำตาริน
ณ ที่แห่งหนใด
ความทุกข์ทรมานเคยเยี่ยมกราย

ดินแดนแห่งนี้
ได้ตะวันใจร้ายเขียนตี
เหงื่ออ่อนล้ามอดไหม้ไปกับกาย
ความเจ็บปวดคั่นร่นในช่องท้อง
ร่ำรอรอยวันวัยคนชรา
ลากเส้นร้าวลึกในผืนดิน

เสียงร้องขอความเห็นใจผู้ฟ้า
แผ้วโหยและตายจากพร้อมพืชพันธุ์

ดินแดนอีกแห่ง
ไม่รู้ตะวันลาร้างหลบที่ใด
ผู้คนขดตัวรอคอย
น้ำตาช่างเหน็บหนาว
ปุยละอองสีขาวอันใครอื่นชื่นชม
โปรยพร่างกระหน่ำถม
โลกจมในความนิ่งงันและเย็นชา
คำพูดและลมหายใจ
เพียงไอล่องลอยอยู่รางเลือน

อีกดินแดนแสนห่างไกล
แม้มีตะวันก็เหมือนไม่มี
ท้องฟ้าครึ้มเมฆคลุมคลั่ง
ขว้างปาเม็ดฝนไม่หยุดยั้ง
พาสายลมซีโมโทกราดเกรี้ยว
ถูกระเซาทำลายต้นไม้บ้านเรือน
ความสลดหวาดกลัวเอ่อท่วมไปทั่ว
เสียงขอความช่วยเหลือเหนือผืนน้ำ
มีอาจฝ่าฟ้าคำราม

นี่คงเป็นชะตากรรมของเรา
ตั้งแต่มิเปิดประตูจากครรภ์มารดา
โลกก็มิว่าด้วยภัยหนาวน้ำตา
ดินแดนแห่งความสุขชั่ววันครีอยู่หนใด
แม้ห้วงหลับใหลยังฝันร้าย
หัวใจเจ้าดวงใด
กรรบน้ำตามิเคยเประเปื้อน
ต่างคนต่างเดินทาง
ค้นค้นเสาะหาดินแดนแห่งนั้น
การวณสุขขอบฟ้า

/ มิถุนายน ๒๕๕๓

๑๒ “ผู้มีดมา”

ดวงดาวดวงนี้
มีคบบอดลงแล้ว
ทว่ายังมี
น้ำตาไหลริน

/๒๕๕๓ ฉันเขียนด้วยความเห็นใจอย่างลึกซึ้ง แก่ตนเองและคนอื่นๆ ผู้ดวงตามีคบบอด ฉันและ
พวกเขาคงดูน่าตำหนิ แต่ดูสิ เธอเห็นไหม น้ำตาใสๆเหล่านี้